

У СВІТІ ПРЕКРАСНОГО

З ДОСВІДУ РОБОТИ КОЛЕКТИВІВ
ХУДОЖНЬОЇ САМОДІЯЛЬНОСТІ ЛУЦЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Волинський обласний міжсоюзний дом самодеятельного творчества

В мире прекрасного

Из опыта работы коллективов художественной самодеятельности Луцкого государственного педагогического института имени Леси Украинки

Луцьк Волинський облполіграфіздат 1988

(На українском языке)

Відповідальний за випуск В. С. Христюк

Редактор М. І. Богуш

Художнє оформлення В. Г. Винничука

Худож. редактор В. П. Кратюк

Техн. редактор В. Є. Костюхіна

Коректор М. В. Павсюк

Здано до набору 16.03.88. Підп. до друку 11.04.88. БЖ 04195.

Формат 70x100/24. Папір крейд. Журн.-руб. гарн.

Вис. друк. Ум. друк. арк. 0,43. Ум. фарб.-в.дб. 1,72

Тираж 500 пр. Вид. № 171. Зам. 1182. Безплатно.

Замовне.

Облліографвідав. 263016 Луцьк, Радянська, 7

Обласна друкарня. 263010 Луцьк, Леніна, 27

Що може бути милішим для людини, змалку закоханої в пісню, ніж заслухатися співом, зачаруватися красою, проникнутися задушевністю, натхненним звучанням злагодженого багатоголоного хоралу! Пісня — це чутливий барометр нашого настрою і духовних ідеалів. Вона, як чиста криниця, чарує своєю щирістю, багатством відтінків, мелодійністю. Пісня — душа народу.

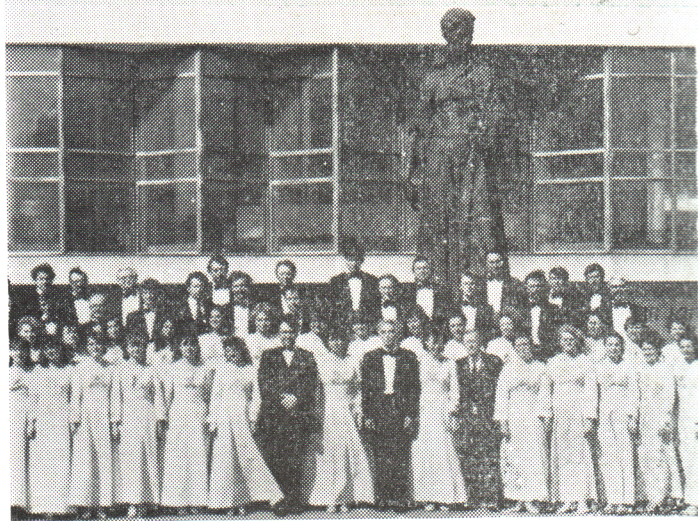
Захоплює слухачів високе мистецтво, тонке розуміння музики і співу аматорів сцени з Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки. Тут працює 22 гуртки художньої самодіяльності, в роботі яких беруть участь близько півтори тисячі студентів. За напрямками своєї діяльності вони різноманітні. Зокрема, на базі природничо-географічного факультету працює ансамбль сучасного бального танцю, на фізико-математичному і філологічному факультетах — ансамбль народного танцю та гурток художнього слова, агітбригада та драматичний колективи охоплюють в основному студентів історичного факультету та факультету іноземних мов.

Серцевину, акумулюючою частиною всіх добрих починань студентської молоді є факультет підготовки вчителів початкових класів, де працює цілий ряд колективів з своїм творчим обличчям, які на високому мистецькому рівні несуть в студентські маси кращі зразки музичної культури радянських і зарубіжних авторів, перлини народної творчості. У їх числі — народна самодіяльна хорова капела «Лісова пісня», народний самодіяльний хор «Розмай», капела бандуристів, оркестр народних інструментів, жіночий хор, фольклорний ансамбль, вокальний дівочий та вокально-інструментальний ансамблі, ансамбль патріотичної пісні.

Серед багатств художньої творчості інституту хочеться виділити два колективи: народний самодіяльний хор «Розмай» і народну самодіяльну хорову капелу «Лісова пісня». Вони пропагують не тільки пісню, але й виховують естетичний смак та високі художні якості вчителя-спеціаліста. Адже в них більшість молодих людей, які після закінчення вузу приходять в школи. Від їх вміння розкривати в усій повноті красу життя залежить те, якими виростуть юнаки і дівчата.

Народна самодіяльна хорова капела «Лісова пісня» стала для її учасників тим джерелом, з якого виходять животворні сили духовного збагачення. Своім створенням капела насамперед завдячує її організатору і творчому наставнику ректору інституту Нестору Володимировичу Бурчаку. Саме його особиста зацікавленість у розвитку естетичних смаків студентської молоді і ознайомлення її з кращими зразками музичної культури радянського і до радянського періодів спонукали до організації і подальшого розвитку такого колективу, який би відповідав запитам сьогоденного дня. Таким стала народна самодіяльна хорова капела викладачів і студентів Луцького державного педагогічного інституту імені Лесі Українки, створена восени 1983 року, коли очолював її Заслужений працівник культури Української РСР Степан Іванович Ярмусь. Він став серцем і душею її з перших же днів. Велику допомогу в організації цього колективу надала художня рада та старостат хорової капели на чолі з завідуючою навчальним відділом Галиною Степанівною Тимчук.

До фундаторів хорової капели, які започаткували хоровий старт, слід віднести викладачів інституту тт. Мандрик О. П.,

Народна самодіяльна хорова капела «Лісова пісня».

Корця Г. П., Ткачука Г. Ю., Скобелева О. М., Мандрика Ю. Б., Никитюка С. Н., Махомед М. С., Романюк Т. В., Сточанську М. П., Федун Н. І., Воронюк Н. П., Котляренко Н. А., Антонюка П. Е., Сірука М. В., Мельниченко А. С., Фалюша В. В., Косюка О. М., подружжя Гороть — Костянтина Федорівича і Євгенію Іванівну.

— В першу чергу мені, як керівнику хорової капели, — говорив Степан Іванович, — довелось працювати над розвитком висотного ритмічного звуку, над співацьким диханням, над зняттям білого відкритого звуку, тобто над тими прогалинами, які найбільш яскраво пресвялялись на перших заняттях. І основне завдання, яке я поставив перед собою, було вирівнювання звучання всіх хорових груп, вироблення в кожній із них досконалого унісону.

Для розвитку музичного слуху важливо забезпечити систематичне повторення протягом тривалого часу одного і того ж музичного матеріалу. Кожне наступне заняття починалося зі співу гама, завдання до якого визначалось заздалегідь, по 20—30 хвилин відводилось для спеціального заняття з сольфеджіо і теорії музики.

Дуже швидко відчулося, що працювати стало легше, з'явився спокійний, рівний і наспівний звук, зникли крикливість і напруження м'язів обличчя. В самому звуці з'явилась легкість і гнучкість. Все це створило надійну базу для виразнішого виконання більш складніших хорових творів. Таких, наприклад, як Г. Генделя «Праці хвала», В. Мураделі «Шалаш в разлив», Е. Когана «Вівчарик», кантата Т. Січинського «Лічу в неволі» на слова Т. Г. Шевченка, О. Александрова «Поема про море», П. Чайковського «Ночевала тучка», «Соловушка», Г. Давидовського «Кобза», В. Іконника «Сонце заходить», А. Кос-Анатольського «Союзу Радянському слава», М. Лисенка «Вічний революціонер» та інші.

Контроль за роботою самодіяльних колективів та гуртків здійснює художня рада інституту, яку очолює декан факультету підготовки вчителів початкових класів т. Храковский Й. Н. В її склад входять представники всіх факультетів, а

Йде засідання художньої ради капели.

вож парткому, профкому, комітету комсомолу. На засіданні ради затверджуються програми концертів, репертуарні плани.

На базі хорової капели працює семінар по підвищенню музично-теоретичного рівня знань, де з доповідями виступають як учасники, так і запрошені музикознавці з питань творчості та розвитку хорового мистецтва. З метою підвищення свого професійного рівня учасники капели відвідують концерти самодіяльних та професійних хорових колективів наступним їх обговоренням, проводять зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни та праці, спільно відзначають ювілеї.

Колектив капели підтримує тісні творчі зв'язки з педагогічними вузами України, Прибалтики. За активну участь у фестивалі, присвяченому 40-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні, колектив удостоєний звання лауреата Всесоюзного огляду художньої самодіяльності, нагороджений Почесними грамотами і дипломами оргкомітетів по проведенню обласних свят. Хорова капела — активний учасник масових заходів, які проводяться в інституті, місті, області. Їй було надано почесне право відкрити в області другий Всесоюзний фестиваль народної творчості, призначений 70-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Незабутнім святом у творчій біографії хорової капели стало присвоєння їй високого звання «народна самодіяльна». Творчі маршрути, концерти... До них кожного разу з великою відповідальністю готуються аматори сцени. Де б вони не виступали — перед сільськими трудівниками або на сцені міського Будинку культури, — завжди відповідальні, урочисті.

І знову напружена робота — репетиції, репетиції...

В 1982 році на базі факультету підготовки вчителів початкових класів створений ще один колектив художньої самодіяльності — студентський хор «Розмай», незмінним ке-

Виступає народний самодіяльний хор «Розмай».

рівником якого є викладач інституту, знавець і любитель народної пісні Леонід Миколайович Кужелюк.

Серйозні наміри керівника і всього колективу визначились з перших занять. Керівник особливу увагу приділяв удосконаленню вокально-технічних навиків, зокрема, вмінню вільно розпоряджатись своїми голосовими даними, давати найтонші відтінки у висоті, силі і характері звуку, мати розвинене і покірне волі співака дихання, хорошу артикуляцію, чітку дикцію, заглибитись у зміст музичної мови творів і переконливо передавати їх. Дбає хормейстер про поглиблення теоретичних знань, які розширюють творчі можливості співаків. На кожній репетиції, перш ніж приступити до відшліфування пісні або розучування нової, Леонід Миколайович проводить розспівування, невпинно добиваючись красивого тембру, правильного дихання, чіткості дикції... Йде репетиція, відточування майстерності. А в залі сидить черговий абітурієнт, який бажає вступити до хору. Вже перший концерт показав, що керівник зумів прищепити велику любов до пісні. І тому справді мистецькими барвами заграли вже знайомі слухачам твори, взяті колективом для виконання. Справжніми самоцвітами стали народні пісні, записані в селах Волинської області і оброблені керівником. Співаки чарують слухачів не тільки майстерністю, але й багатю палітрою, ліризмом, мелодійністю та перевтіленням.

Запорукою високої культури «Розмаю» є творча атмосфера, бездоганність художнього смаку керівника. Вміти знайти хороший твір — значить уміти побачити в житті, праці нове, прогресивне, йти в ногу з сучасністю. Знайти пісню, щоб вона в колективі заіскрилась усіма барвами, — це теж талант. Ним повномірно володіє керівник. Він як кращий місцевий композитор і фольклорист тонко відчуває народну пісню, вміє проникнути в її глибинні пласти, об'єднати, злити всі компоненти виразності, зберегти місцевий колорит. В кожній обробленій і вивченій пісні — частина його серця і щедрого таланту.

Народжується нова пісня.

В основі репертуару — самобутні, неповторні твори. Це пісні, записані на Волині поетесою Лесею Українкою, волинськими композиторами М. Стефанишиним, В. Герасимчуком, а також керівником колективу. Чудовий край Волині — поетичний, самобутній, багатий на танці, пісні, музику. І існує тут дві манери хорového співу — академічна і народна. Л. Українка писала, «що в селі Колодяжному діти, так як і дорослі, намагаються співати якомога більше грубшими голосами, на цілу октаву нижче...», [Л. Українка, т. 9, ст. 101]. Тому і в хорovому колективі «Розмай», у жіночих хорovих партіях застосовується дві манери співу.

В деяких піснях — таких як, скажімо, «Ой ти жайворонку» — використовується виключно академічно-народна манера виконання.

Дві манери виконання співу полегшують підбір репертуару. Виконуються колективом пісні російські, білоруські, грузинські, польські народні пісні, пісні А. Авдієвського, А. Пашкевича, І. Сльоти. Всі народні пісні використовуються в хорovому виконанні і вони ніби оживають на волинських вечорницях, організаторами і учасниками яких є члени колективу.

Розуміння місцевої пісні, манера її виконання, мудрість в підборі репертуару — ось що притаманне цьому колективу. Керівник виробив досвід освоєння манери народного колективного співу і вже потім прийшов до висновку, що така манера — це комплекс вокально-інструментальних засобів, прийомів, які народжуються під впливом традицій даного регіону. Тому дуже важливо, щоб учасники колективу оволодівали єдиними особливостями розмовного і музичного діалектів, виконавської манери, яка передається з покоління в покоління. І тому вокально-хореографічні композиції будуються на матеріалах місцевих пісень. Звучання хору відмічається багатством тембрів і своєрідністю голосів. Любов до пісні зараз об'єднує 35 аматорів. Його прикрасою

Зустріч учасників хорovої капели з кvартетом «Явір».

є студенти Світлана Гончар, Наталія Балашова, Анатолій Ковальчук та інші.

Місцевий поліський колорит доповнюється інструментальним супроводом ансамблю народної музики під керівництвом Володимира Феофіловича Кучерука. Тут повна гармонія пісні і музики. Самоцвіти народного мистецтва збираються по селах і уважно вивчаються. Тому, коли слухаєш хорovий колектив «Розмай», згадаєш незабутні слова М. Рильського:

З народного напившись джерела,
Як із Дніпра бере веселка воду
О, рідна земле, знову ти прийшла,
До матері, й до батька — до народу.

Колектив «Розмаю» нагороджено Дипломом оргкомітету Всесоюзного огляду самодіяльної художньої творчості, присвяченого 40-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні, Дипломом Спілки композиторів, грамотами обласної ради профспілок. З концертами виступали студенти в Тернопільському педагогічному інституті, Львівському обласному Будинку культури профтехосвіти, в м. Трускавці, на підприємствах м. Луцька, в селах Волинської області, у військових частинах, вони були учасниками свята дружби народів СРСР в м. Йонішкіс Литовської РСР.

Це колектив, якому молодість додає енергії, де пісенний вінок в'ється, мов чистоплинний потік, що сплескує і сміється на сонці. Дзвінкі голоси, нестримний молодечий запал, барвисті переливи костюмів, патріотичні, ліричні і народні пісні злились у величний гімн, що славить рідну Вітчизну, партію, дружбу народів, щасливе сьогодніня.

